

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Nadežda Budimović, Zlatko Čobović, Jelena Petković, Tamara Skrozza, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović, Vlado Mareš i Mateja Agatonović, na sednici održanoj 25. 4. 2024. godine, jednoglasno donosi

ODLUKU

Tekstovima “BIZARAN PRIZOR U KUHINJI DANKINE KUĆE GDE JE MALECKA PROVELA POSLEDNJE SATE Svi se pitaju zašto je ovo baš ovde (FOTO)” i “O TOME ČU TEK PRIČATI...” Deda male Danke otkrio nove detalje o porodici”, objavljenim 10. i 12. aprila u onlajn izdanju, kao i tekstovima na naslovim stranama štampanog izdanja: „Majka brisala poruke i slike iz telefona!?”, „Danku odveli preko Đerdapa?”, „Monstrumi zadavili Danku“, „Zadavio sam je golim rukama“, „Da li je umešana i Dejanova majka?”, „Telo premeštano više puta“, objavljenim od 31. marta do 12. aprila 2024. godine, list „Alo“ i portal „Alo.rs“

1. prekršili su tačke 1, 2 i 5 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih standarda novinarske profesije, da pravi jasnu razliku između činjenica koje prenosi, komentara, pretpostavki i nagađanja, kao i da je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje neosnovanih optužbi, kleveta i glasina,

2. prekršili su tačke 4 i 5 poglavlja IV (Odgovornost novinara), po kojima je novinaru zabranjeno da koristi neprimerene, uznemiravajuće i druge sadržaje koji mogu imati štetan uticaj na decu, odnosno po kojoj je dužan da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece i žrtava zločina,

3. prekršili su tačku 1 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

4. prekršili su tačku 7 Odeljka VI (Odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar neće zloupotребiti emicije drugih ljudi, njihovo neznanje ili nedovoljnu sposobnost rasuđivanja,

5. prekršili su i tačke 1 i 2 Odeljka VII (Poštovanje privatnosti) o obavezi novinara da poštuje privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima piše i da naročito izbegava spekulacije i prenošenje nedovoljno proveljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima teško stradali ili su teško povređeni materijalni i drugi interesi građana.

Nalaže se dnevnom listu „Alo“ i portalu „Alo.rs“ da ovu odluku objave u roku od pet dana od dana dostavljanja odluke.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Organizacija Prijatelji dece Srbije podnela je žalbu zbog više desetina tekstova objavljenih u desetak štampanih i onlajn medija, među kojima su i dnevni list „Alo“ i portal „Alo.rs“, u vezi sa nestankom i ubistvom dvogodišnje devojčice iz Bora. Kako je istaknuto u žalbi, oni su, većina u više navrata, izvršili ekstremnu sekundarnu viktimizaciju deteta žrtve i čitave porodice, iskazali potpuno nepoštovanje prema žrtvi i njenoj porodici, izneli gomilu brutalnih laži i poluistina u vezi sa nestankom i smrću deteta, neosnovano targetirali krivce među članovima porodice, konstruisali lažne iskaze u vezi sa istragom, uznemiravali javnost navođenjem izjava nekompetentnih i nerelevantnih izvora i kvazieksperata. Time je, po mišljenju podnosilaca žalbe, sem nepravde nanete žrtvi i njenoj porodici, izvršen i nesagledivo negativan uticaj na emocionalni, moralni, intelektualni i socijalni razvoj svakog deteta koje se našlo izloženo ovim sadržajima, te naneta velika šteta dobrobiti svakog deteta u našem društvu grubim kršenjem prava deteta i Kodeksa novinara, širenjem informacija bez ikakvog javnog značaja, senzacionalističkih i suprotnih svakom profesionalnom i ljudskom moralu, izlaganjem dece brutalnim, ekstremno surovim, neprimerenim i uznemiravajućim sadržajima u slučaju čija je žrtva – dete. „Smatramo da je na decu izvršeno teško psihološko nasilje sa nesagledivim posledicama jer je nestanak i nasilna smrt deteta medijski dehumanizovana, obavijana gomilama lažnih informacija i poluinformacija, a u javnost je poslata je i poruka opšte nebezbednosti dece i navodne upletenosti institucija u nestanak dece u našem društvu“, ističe se u žalbi i navodi da su prekršene brojne tačke Kodeksa iz poglavlja: Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara, Odnos prema izvorima informisanja i Poštovanje privatnosti.

U odgovoru na žalbu odgovorni urednik Viktor Petrović naveo je da se redakcija u potpunosti pridržavala svih zakonskih i moralnih normi od kada su zvanični organi države Srbije aktivirali zakonom predviđeni Sistem za pronalaženje nestale dece Pronađi me, te da su tokom izveštavanja s lica mesta koristili isključivo podatke iz zvaničnih izvora, odnosno saopštenja MUP-a Srbije i Tužilaštva. „Naši reporteri su iz mesta Banjsko Polje, gde je dete nestalo, i Bora, naravno, prenosili atmosferu, opisivali akcije policije i sve drugo što je redovan i uobičajeni novinarski posao. Saznanja koja smo imali iz izvora bliskih istrazi plasirali smo oprezno, nijednom rečju ne optužujući Dankine najbliže srodnike, za razliku od nekih drugih medija koji su to, nažalost i sramotu svih nas, naveliko činili“, istakao je urednik, dodajući da su, kada su nadležni državni organi saopštili da je, nažalost, prema saznanjima iz istrage, devojčica ubijena bili prvi medij koji je zamutio fotografije deteta štiteći njena prava i da od tada izveštavaju isključivo o osumnjičenicima,

Po mišljenju članova Komisije za žalbe, svim tekstovima na koje je podneta žalba prekršene su odredbe Kodeksa novinara Srbije. „Alo“ je, po oceni Komisije, o ovom slučaju izveštavao bez dužne profesionalne pažnje i poštovanja elementarnih etičkih pravila profesije.

U tekstovima se iznose najrazličitije spekulacije, bez ikakvih dokaza i pozivanja na relevantne izvore, nagađa se o tome šta se devojčicom, odnosno njenim telom dogodilo i ko je za to odgovoran. Iznose se insinuacije da je za njen nestanak odgovorna majka (brisala poruke i slike sa telefona), da je oteta (odveli je preko Đerdapa), zatim da je za ubistvo možda odgovoran još neko sem osumnjičenih (da li je umešana i Dejanova majka). Ovakvim izveštavanjem prekršene su odredbe iz poglavlja Istinitost izveštavanja, koje se odnose na nerazlikovanje činjenica od pretpostavki i nagađanja i zabranu objavljivanja neosnovanih optužbi, kleveta i glasina.

Takođe, tekstovima su prekršene tačke 4 i 5 poglavlja IV, koje se odnose na zabranu objavljivanja uznemirujućih sadržaja, koji imaju štetan uticaj na decu, kao i na obavezu poštovanja dostojanstva dece i žrtava zločina. Prenošnjem navodnih iskaza osumnjičenih za ubistvo devojčice i nagađanjima zašto telo nije pronađeno, koji sadrže mučne, jezive i veoma uznemirujuće detalje, posebno na naslovnim stranama koje su dostupne svoj deci, list ne samo da nije pokazao nikav pijetet prema žrtvi, niti saosećanje sa njenom porodicom, već je dodatno uznemirio čitavu javnost. Za objavljivanje ovakvih tekstova, po oceni Komisije, nije postojao nikakav javni interes.

„Alo“ je postupio suprotno Kodeksu novinara Srbije i intervjuišući članove porodice (dedu) nestale devojčice. zluopotrebljavajući njihovo emotivno stanje, šok i nedovoljnu sposobnost rasuđivanja za objavljivanje senzacionalističkih tekstova, koji sadrže, sa stanovišta javnog interesa i potrebe informisanja javnosti o ovom događaju, potpuno nebitne informacije. Time je prekršena tačka 7 poglavlja VI.

Osim ovoga, gotovo svim tekstovima je prekršeno pravo na privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima se piše, kao i druga tačka poglavlja Poštovanje privatnosti, koja se odnosi na obavezu novinara i urednika da naročito izbegavaju spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanjima o tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni interesi građana.

Beograd, 25.4.2024.

Predsedavajuća

Jelena Petković